

OPINIE

Maak de taalexamens inhoudelijk relevant

Eindexamens Organiseer taalexamens rond inhoudelijke thema's, schrijven *Nivja de Jong* en *Sible Andringa*. Dat geeft leerlingen meer controle over het examen en creëert cultuurbewuste burgers.

11 juni 2024 om 16:40 Leestijd 3 minuten

Luisteren

Leeslijst

Illustratie Hajo

Woensdag krijgen leerlingen in het laatste jaar van de middelbare school de uitslag van de eindexamens - ook van de moderne vreemde talen zoals Engels, Duits, Frans, en Spaans. Voor de uitslag van de taalexamens zijn leerlingen misschien wel het meest zenuwachtig, want het is moeilijk om hiervoor te leren. Leerlingen moeten een tiental teksten lezen en krijgen daar begripsvragen bij, vooral meerkeuzevragen. De onderwerpen zijn divers: teksten kunnen gaan over zaken als de migratie van vogels of doping in het wielrennen. Die willekeur aan onderwerpen wordt gehanteerd om te voorkomen dat verschillen in voorkennis bepaalde leerlingen

een voordeel geven. De laatste schooljaren worden sterk bepaald door deze examenvorm: om zich voor te bereiden kunnen leerlingen en docenten niet veel anders dan veel oefenen met het beantwoorden van meerkeuzevragen bij teksten. En dat maakt de taalvakken saai en impopulair.

Over de eindexamens voor de talen zijn docenten daarom al een poosje behoorlijk ontevreden. Gelukkig zijn er veranderingen op til. In de afgelopen periode is er door vakvernieuwingscommissies hard gewerkt aan nieuwe eindtermen voor de schoolvakken, waaronder die van de schooltalen. Die eindtermen beschrijven wat leerlingen moeten kennen en kunnen aan het einde van de middelbare school. De eindtermen waren ook wel aan verandering toe. Dat is maar goed ook, want de vorige eindtermen stammen uit 2007 en zijn aan vernieuwing toe. Voor de schooltalen vormen de nieuwe eindtermen een aanzienlijke breuk met het verleden: ze richten zich niet meer alleen op taalvaardigheid, maar ook op de vakinhoud, zodat leerlingen leren over taal en cultuur. Die vakinhoud is in de huidige maatschappij hard nodig. Taal is altijd om ons heen, en leerlingen moeten leren hoe taal wordt gebruikt in verschillende culturen, juist nu ook AI-hulpmiddelen talige taken kunnen uitvoeren. Het veld is blij met de nieuwe eindtermen. De grotere nadruk op vakinhoud geeft veel mogelijkheden om de taalvakken uitdagender en interessanter te maken.

Sible Andringa (UvA) en
Nivja de Jong (Universiteit
Leiden) van het
Meesterschapsteam MVT.

De val van de Berlijnse Muur

De vakvernieuwing is op papier goed nieuws, maar kan alleen slagen als ook het examen meeverandert en goed wordt afgestemd op de nieuwe eindtermen. Laten we het examen ongemoeid, dan bestaat het risico dat er in de praktijk straks weinig verandert, omdat we dan de situatie houden dat docenten en leerlingen zich blijven concentreren op het oefenen in tekstbegrip. Vriend en vijand zijn het erover eens dat we graag van deze situatie af willen. Daar is de vakvernieuwing feitelijk om begonnen.

Thema's zijn al staande praktijk bij de klassieke talen en aardrijkskunde

Het examen moet daarom echt anders. Wij stellen voor om de examinering van de talen rond inhoudelijke thema's te organiseren. Dit houdt in dat er voor elke schooltaal een thema wordt gekozen dat een aantal jaren lang als uitgangspunt zal dienen voor de inhoud van het examenprogramma. Dit is al staande praktijk bij bijvoorbeeld de klassieke talen en aardrijkskunde. Voor Duits zou je bijvoorbeeld kunnen denken aan 'De val van de Berlijnse Muur'. Dat thema kun je gebruiken om het taalvaardigheidsonderwijs te verbinden met boeiende inhoud op het gebied van geschiedenis, politiek, cultuur en taal. Bij het eindexamen moeten leerlingen dan kunnen laten zien dat ze kennis hebben van de geleerde vakinhoud, en waar mogelijk moeten ze dat in het Duits doen.

Boeken en films

Een thematisch examen is een aanzienlijke verandering ten opzichte van de huidige situatie, maar is zeker haalbaar en biedt grote voordelen. Voor docenten zou het betekenen dat ze veel meer dan nu een beroep kunnen doen op hun taal- en cultuurexpertise. De introductie van een nieuw thema (middels nieuwe examenbundels, net als bij aardrijkskunde en de klassieke talen) biedt steeds de mogelijkheid om nieuwe ontwikkelingen te integreren in het taalonderwijs: nieuwe artikelen, boeken, films, en talige fenomenen. Een goed nascholingsaanbod waarmee docenten zich per cyclus stapsgewijs kunnen bekwamen op het nieuwe thema kan hen daarbij helpen en zorgt ervoor dat het integreren van de vakinhoud voor docenten met minimale extra werkdruk gepaard gaat.

Lees ook

‘Mensen van 18 zijn verder dan ik dacht’

Voor leerlingen zijn de voordelen van een thematisch examen nog groter. De taalvakken zullen inhoudelijk veel uitdagender en interessanter worden en onderling meer van elkaar gaan verschillen. Zo kunnen ze leerlingen helpen zich te ontwikkelen tot cultuurbewuste en kritische wereldburgers. Bovendien krijgen leerlingen meer controle over het examen: het wordt duidelijker welke kennis en vaardigheden je moet bezitten om te slagen voor het vak.

Een versie van dit artikel verscheen ook in [de krant van 12 juni 2024](#).

Delen

Mail de redactie

Over NRC

Over ons
Werken bij
Auteursrecht
Privacy
Leveringsvoorwaarden
NRC Code
Onze app
Archief
Adverteren

Contact

Redactie
Opinieredactie
De ombudsman
Colofon
AdSales
Klantenservice
Familieberichten

Mijn NRC

Neem een abonnement
Inloggen
Account aanmaken
Digitale krant
Mijn abonnementen
Service & bezorging
Nieuwsbrieven

NRC-websites

Mediahuis NRC
NRC Carrière
NRC Webwinkel
NRC Lezersfonds

